

Motion till riksdagen

1989/90:Jo254

av Hans Dau (m)

Stödet till rennäringen, m.m.

Av den redovisning regeringen lämnar i budgetpropositionen framgår att riksdagen först under hösten år 1990 kommer att få ta ställning till en samlad same- och rennäringssproposition. Behovet av att kunna ta ställning till en statlig same- och rennäringsspolitik framstår som uppenbart, inte minst mot bakgrund av den konturlöshet som präglar de förslag som nu framläggas av jordbruksministern. Som underlag till en sådan proposition måste också fogas de förslag rennäringsskommittén framlade i sitt betänkande Rennäringens ekonomi (SOU 1983:67) och som inte blivit behandlade i avvaktan på att samerättsutredningens förslag skulle föreligga.

Det samlade intrycket blir att riksdagen nu får att ta ställning till delar, där både sammanhang och målsättning med den statliga rennäringsspolitiken saknas. Av de förslag som faktiskt framläggas i budgetpropositionen finns också anledning att kritiskt granska på vilket sätt regeringen följt upp vad riksdagen beslutade i anledning av jordbruksutskottets betänkande 1988/89:12. Riksdagens tillkännagivande till regeringen angående prisstödet grundades på att rennäringens företrädare inte hade möjlighet att "föra reella överläggningar med staten".

För anslaget B 8 Främjande av rennäringen föreslås en uppräknings med 24 000 kr. förutom den ökning om en miljon kronor som följer av internationella åtaganden beträffande byggande och underhåll av riksgränsstängsel mot Norge enligt 1972 års renbeteskonvention. Det framstår som rimligt att anslaget för den nationella renskötseln (fortsatt markanvändningsplanering, säkerställande av trygghetspaketet för renskötare m.fl. ändamål) även räknas upp med en milj. kr. så att pågående betesinventering skall kunna genomföras inom en överblickbar framtid. Den här föreslagna uppräknings skall också jämföras med den anslagsökning lantbruksstyrelsen beräknade om totalt tre milj. kr.

Regeringens nu lämnade förslag om ett nytt anslag B 9. Prisstöd till rennäringen tillgodoser på så sätt det bakomliggande syftet att det inte skall vara fråga om att fördela en redan beslutad medelsram på ett vid tidpunkten för det beslutet okänt antal senare slaktade renar. för vilka prisstöd skall utgå. Ändock finns det avgörande invändningar mot regeringens förslag. Grunden för riksdagens angivna beslut var att tidigare ordning inte gav rennäringens företrädare möjlighet att föra reella överläggningar med staten om nivån på prisstödet eftersom anslaget totalbelopp är fastställt genom riksdagsbe-

slut". Detta kommer inte att brytas genom den nu föreslagna ordningen, då det av propositionen inte framgår att det skall föras några överläggningar alls utan att regeringen i stället skall "fastställa pristilläggets storlek och meddela de ytterligare föreskrifter som är erforderliga för utbetalande av pristillägget".

Mot. 1989/90
Jo254

Av regeringens förslag framgår inte nuvarande nivå på pristillägget. Vi har inhämtat att statens jordbruksnämnd och lantbruksstyrelsen tillsammans med Svenska Samernas Riksförbund, SSR, vid årliga överläggningar har beräknat att slaktuttaget kommer att bli 95 000 renar innevarande budgetår, för vilka ett pristillägg om 220 kr. per ren skall utgå. Sålunda innebär detta att det innevarande år skulle utgå 20 900 000 kr., d.v.s. ett högre totalbelopp än det nu föreslagna, i och för sig förslagsvis beräknade, beloppet.

I vad mån det kan bli fråga om någon senare höjning av pristillägget redovisas inte i propositionen och härvid torde det vara så att detta blir beroende av om regeringen kommer att föreslå någon höjning av norrlandstillägget för jordbruket. Av sammanställningen som gjorts av lantbruksstyrelsen framgår att det i dag finns en differens såvitt gäller prisstöd mellan nötkött och renkött på så sätt att prisstödet är 3:83 kr. högre för nöt än för renkött (10:71 kr. respektive 6:88 kr.). Utvecklingen från år 1971 och från år 1973, då renköttet fick del av det sedan tidigare utgående norrlandstillägget, framgår av diagram nedan.

Av diagrammet kan utläsas att norrlandstillägget för nötkött sedan budgetåret 1985/86 höjts till en nivå över renköttets och samtidigt ökar medan stödet till renköttet efter en nedgång något ökat för 1989/90. Differensen är den ovan angivna om 3:83 kr. per kilo.

Av diagrammet framgår också att det till följd av effekter på marknaden efter Tjernobyl skett en sänkning av avräkningspriset på renkött. Starka skäl föreligger således att genom en uppräknig av prisstödet till rennäringen skapa paritet mellan produktion av nötkött respektive renkött.

Det är – som ovan konstateras – otillfredsställande att riksdagen nu har att pröva regeringsförslag utan en av regeringen klart uttalad politisk målsättning och där förslag framläggs i delar utan möjlighet till ställningstagande till helheten. Ett grundläggande krav är följaktligen att regeringen snarast lägger en samlad same- och rennäringsproposition på grundval av inte bara samerättsutredningens och lantbruksstyrelsens (Rennäringsgruppens) förslag, utan också på rennäringskommitténs betänkande Rennäringsens ekonomi.

Vad särskilt gäller prisstödet kan regeringens förslag prövas först efter nödvändig komplettering innefattande ett annat förslag beträffande former för överläggningar med näringen om prisstödet inriktning.

Med hänsyn till rennäringens betydelse för den samiska kulturen är det här redovisade en kultur- och minoritetsfråga förutom en näringspolitisk fråga och även en regionalpolitisk fråga; förutsättningarna för liv och arbete i de utpräglade glesbygdsområden, där inga eller få alternativa utkomstmöjligheter står till buds.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen till främjande av rennäringen för budgetåret 1990/91 anvisar 9 593 000 kr.,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om överläggningar med näringen om prisstödet omfattning och eftersläpning,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen snarast framlägger en samlad same- och rennäringsproposition på grundval av förslag lämnade av same- rättsutredningen, rennäringskommittén och lantbruksstyrelsen (rennäringsgruppen).

Stockholm den 24 januari 1990

Hans Dau (m)